

Yrkesföreningen Socionomer för döva och hörselskadade, YSDH's
fortbildningsdagar 2015

2015 års fortbildningsdagar ägde rum den 11–13 mars på Folkets hus i centrala Umeå.

Dagarna var fyllda med spännande föreläsningar med varierat innehåll och kvällarna bjöd på goda middagar och en uppskattad guidning på ett museum där vi fick möjlighet till nya lärdomar och trevlig samvaro.

Till årets fortbildningsdagar var det omkring 30 medlemmar anmälda från spridda delar av Sverige.

Fortbildningsdagar YSDH Umeå
11-13 mars 2015.

DAG 1:

Inledning för fortbildningsdagarna hölls av Gunilla Larsson verksamhetschef Habiliteringscentrum Umeå, Västerbottens läns landsting.

Tema för dagen var Våld i nära relationer.

Lena Sjöqvist Andersson, Hälsoplanerare, Folkhälsoenheten Västerbottens läns landsting. Hennes fokusområde var "Vårdens ansvar för våld i nära relationer". Inledningsvis talade hon om förekomst av våld jämförelse mellan kvinnor och män samt om konsekvenser av att ha varit utsatt för våld. I Rapport från Nationellt kvinnofrids centrum (NKC) 2014:1 framgår att det är en större andel kvinnor som blir utsatta för våld i nära relationer samt att de som blivit utsatt för våld ofta drabbas av ohälsa. Studier som belyser våld mot kvinnor med funktionsnedsättningar är få eftersom det är ett ungt forskningsområde. Våldet är komplext och riktar sig bl.a. mot funktionsnedsättningen (aktivt eller passivt). Hon tog upp om Normaliseringsprocessen när den våldutsatta succesivt blir beskuren sitt livsutrymme.

Vad har vården för ansvar? Socialstyrelsen har föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2014:4 om hur och när personal ska ställa frågor om våld, fastställa rutiner, samverka mellan myndigheter samt att anmälningsplikt vid misstanke om barns utsätts för våld. Socialstyrelsen har även utformat en Vägledning för att öka förutsättningar att upptäcka våldutsatthet med rekommendationer att alla kvinnor som besöker MHV och psykiatriskvård rutinmässigt frågas om erfarenheter av våld samt att Hälso- och sjukvården bör ta upp fråga inom barn och ungdomspsykiatri.

Sammanfattningsvis för att upptäcka våld och våldutsatthet är det viktigt att ställa rutinmässiga frågor kring erfarenhet av våld och använda sig av Trappmodell dvs. från mer övergripande frågor gå ner på mer specifika frågor. När våld upptäcks är rådet att lyssna aktivt, få en bild av personens situation, finns barn med i bilden, göra en riskbedömning och erbjuda ny tid. Det var en engagerad föreläsare med ett

högaktuellt ämne som gav oss tankar om hur det ser ut i det egna länet och vilket stöd våldutsatta kan få i respektive kommun eller landsting.

Det andra passet för dagen ” När vi står inför ett etiskt dilemma”

Landstingets arbetsgrupp för vårdetik, Gunnel Brodin sjukhussamordnare och Kicki Lindmark utredare. De berättade om sitt arbetssätt och att det inom VLL finns 230 etikombud. Kicki tog upp en synpunkt från FN, om etik för personer med funktionsnedsättning – ”Det är inte OK att acceptera förhållande för funktionsnedsatta som inte är OK för personer som är friska”. För att belysa ett etiskt dilemma använde de sig av Aktörsmo- dell: De spelade upp ett rollspel mellan en kurator, en patient och en icke fysiskt närvarande anhörig. Efter rollspelet delades vi in i grupper och diskuterade etiska frågor utifrån respektive person. En intressant modell att använda.

Sista passet för dagen:

Dubbelt utsatt- våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

Maria Stefansson, Länsstyrelsen Västerbotten.

Vi fick lära oss att länsstyrelsen har ett regeringsuppdrag rörande jämställdhet och att ett av delmålen är att Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Länsstyrelsen har ett samordningsansvar, uppdrag att motverka hedersrelaterat våld och förtryck samt vara ett metod och kompetensstöd till kommuner och Kvinnojourer. Särskilt utsatta grupper är bl.a. äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning. Hon pekade på viktiga aspekter och signaler på våldutsatthet som vi kan ta med oss. Två filmer från Bräcke diakoni om kvinnor med funktionsnedsättning utsatta för våld spelades upp, första om Beroende och den andra om Osynlighet. Starka filmer som belyste problematiken på ett bra sätt. Maria gav konkreta tips på frågor som kan ställas till personer. Det är viktigt att få in frågor om våld på våra egna arbetsplatser.

Sammanfattningsvis en mycket intressant och uppskattad dag i ett högaktuellt och angeläget ämne som gav oss tankar att ta med hem, inventera i hemlän vilket stöd som finns för våldutsatta samt tankar om vad vi gör när vi återkommer till det dagliga arbetet.

Efter avslutad fortbildningsdag hade YSDH årsmöte. På kvällen träffades vi för en gemensam middag på restaurang Angelini i centrala Umeå.

Dag 2.

Dagen inleddes med intressanta föredrag av Ann Lalos, Anneli Kero och Björn Blom från Umeå Universitet. De pratade utifrån boken Socialt arbete i hälso- och sjukvård – villkor, innehåll och utmaningar. Först presenterades bokens innehåll, målsättningar och kuratorers olika arbetsområden.

Därefter gjorde Anneli Kero en fördjupning i det professionella bemötandet och hjälpande/bärande relationer vid kris och sorg. Det är viktigt att i mötet med en människa i kris och sorg vara närvarande och aktivt lyssnande samt att förmedla tillit och hopp. Den komplexitet som socionomrollen innebär blev tydlig.

Ann Lalos pratade om socialt arbete vid reproduktiv ohälsa och presenterade sin spiralmodell, som går att applicera på olika typer av ohälsa.

Björn Blom tog vid och höll ett föredrag om framtida utmaningar såsom nya patientkategorier, globalisering, evidens och telemedicin.

Även om vi alla inte jobbar som kuratorer inom hälso- och sjukvården var förmiddagens föredrag intressanta och gav upphov till många funderingar.

Vi avslutade förmiddagen med att i bikupor prata om vilka utmaningar som vi står inför. Vi tog upp att ehälsa blir mer utvecklat och att det finns möjligheter att möta patienter/brukare via ex. videokonferens. Många patienter önskar ny teknik och det gäller att hänga med i teknikutvecklingen. Det var många intressanta vinklingar, bland annat funderade vi över hur samhället påverkar våra arbetsvillkor.

Efter en god lunch fick vi lyssna till kurator Lena Anmyr som disputerade med sin avhandling förra året. Lena pratade om livssituation för barn med CI. Hon presenterade flera studier där hon har jämfört barn med hörapparat och barn med CI. Lena pratade om skillnaden mellan barns perspektiv och barnperspektivet. Studier som Lena har gjort visar att föräldrar och lärare ofta skattar barnets hälsa högre än barnet själv. Närhet till relationer i det sociala nätverket, särskilt i skolan, har visat sig vara viktigt för en god psykisk hälsa. Barn med CI fungerade bättre än barn med hörapparat gällande delaktighet i utomhusaktiviteter och lagidrotter. Barn med hörapparat hade mer fysiska symtom än barn med CI. Lena gav oss en tankeställare i slutet av sin föreläsning: Hur kan vi göra för att jobba med barnets perspektiv och barnperspektivet?

Efter en smarrig fikapaus fick vi ta del av rapporter från fältet. Först ut var Catherine Höij, kurator vid Hörselenheten vuxna, Syn-, hörsel- och dövverksamheten Region Skåne. Catherine berättade om de grupper i MBSR som hon har haft med tinnituspatienter. MBSR står för Mindfulness-baserad stressreducering, programmet har utarbetats av Jon Kabat-Zinn och använder en kombination av mindfulness, meditation, kroppsmedvetenhet och yoga. Catherine har även provat MBSR som Internetbehandling. MBSR visade sig ge viss positiv inverkan på patienternas mående och de var mer medvetet närvarande efter deltagande i programmet. Vi fick prova en yoga-övning under Catherines vägledning, något som var uppskattat efter en hel dags sittande.

Karin Wiklund, kurator vid Hörselrehabiliteringen i Umeå lämnade den andra rapporten från fältet. Hon har, tillsammans med en kurator vid barn- och ungdomshabiliteringen, skrivit en rapport i samband med Steg 1 utbildning via Umeå Universitet. Karin och kollegan har undersökt vilket stöd föräldrar önskar av oss professionella. Det visar sig att föräldrar till barn med hörselskada/dövhet önskar samma typ av stöd som föräldrar till barn med andra funktionsnedsättningar. Även om deras studie är liten, visar den att det kan vara meningsfullt att arbeta med föräldrastödsgrupper i samverkan med andra verksamheter.

På kvällen fick vi en uppskattad guidning på Guitars - the museum, där vi fick höra anekdoter om olika kända och vackra gitarrer. Vi fick därefter inta en läcker Sverige-buffé i ett avskilt rum där samtal och skratt avlöste varandra.

Dag 3.

Dag tre gick i barnets tecken. Vi fick inleda med att lyssna till Caroline Tellhammar, specialpedagog/barnkoordinator som pratade om Barn som närstående. Hon berättade om "Nätverket barn som närstående" som består av representanter från 20 olika enheter, både från somatiken och från psykiatri. I nätverket finns även sjukhusbibliotek, sjukhuskyrkan, lekterapi, primärvården och kommunens elevhälsa representerade. Nätverket arbetar för att förstärka landstingets uppdrag gällande ansvaret att ge barn information, råd och stöd när förälder har en psykisk sjukdom/funktionsnedsättning, är missbrukare, har en allvarlig fysisk sjukdom, samt när förälder oväntat avlider.

Under det passet höll också Anna Lindberg, sjukhusbibliotikarie, och Gunilla Brink, bibliotekskonsulent, en genomgång av barnlitteraturen som är en källa till kunskap om barns villkor och erfarenheter. Vi fick både lyssna till uppläsningar, titta på berikande bilder och få en information om litteratur som finns.

Mona Stenlund, kurator inom psykiatri och beardsleutbildare, föreläste kring två metoder; Föra barnen på tal och Beardsles familje-intervention. Båda dessa metoder sätter fokus på barnen och deras behov av information, stöd mm. Metoderna bygger också på att det handlar om att stärka föräldern att se barnens behov och att ge barnen den information som de behöver. Under familjeinterventionen går man igenom barnets situation tillsammans med föräldrarna och detta ska främja barnets välbefinnande när en förälder har psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning. Föra barnen på tal är en kortvariant av den långa interventionen. I den metoden hålls två samtal med föräldrarna i syfte att öka öppenheten inom familjen om föräldrarnas psykiska ohälsa eller funktionsnedsättning.

Sista passet handlade om CODA ur ett normaliseringsperspektiv. Där Carina Hoffman, pedagog inom området funktionshinder, öppen hjärtigt gav oss en inblick i hennes egna erfarenheter under uppväxten och de tankar som har vuxit fram under hennes vuxna liv.

På detta följde utvärdering och att lämna över stafettpinnen till Örebro som håller i YSDH's fortbildningsdagar 2016. Vi avslutade fortbildningsdagarna i Umeå med att Carina Hoffman bjöd oss på en känslös tolkning av "Modet" av Mikael Wiehe.

/Arbetsgruppen för YSDH's fortbildningsdagar i Umeå 2015